

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.02.2008, sp. zn. 29 Odo 187/2006, ECLI:CZ:NS:2008:29.ODO.187.2006.1

Číslo: 76/2008

Právní věta:

Důvodem pro zrušení konkursu ve smyslu § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 není skutečnost, že prohlášení konkursu bránila překážka uvedená v § 67c tohoto zákona; to platí i tehdy, rozhoduje-li konkursní soud o návrhu na zrušení konkursu v rámci téhož období (v době od 1. 4. do 30. 9. příslušného roku, ve kterém konkurs prohlásil).

Překážku dalšího postupu konkursního řízení formulovanou v § 67c zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 nezkoumá konkursní soud z úřední povinnosti.

Úpravu obsaženou v ustanovení § 67c zákona č. 328/1991 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2007 nelze směřovat s institutem ochranné lhůty ve smyslu ustanovení § 5a a násl. uvedeného zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.02.2008

Spisová značka: 29 Odo 187/2006

Číslo rozhodnutí: 76

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 12a předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 3. 1. 2003 K r a j s k ý s o u d v Brně zamítl úpadcův návrh na zrušení konkursu na jeho majetek.

Soud především dospěl k závěru, že podmínky pro zrušení konkursu ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) nejsou dány, jelikož dlužník nedoložil, že by ve smyslu § 67c ZKV byla převážným předmětem jeho činnosti zemědělská prvovýroba a zejména se neodvolal proti usnesení o prohlášení konkursu.

K odvolání úpadce V r c h n í s o u d v Olomouci v záhlaví označeným usnesením ze dne 13. 9. 2005 potvrdil usnesení soudu prvního stupně.

Odvolací soud - cituje ustanovení § 12a odst. 1 a 2 a § 44 odst. 1 písm. a) ZKV - nejprve poukázal na to, že konkursní řízení se člení na několik relativně samostatných fází, z nichž první, přípravná fáze, počíná podáním návrhu na prohlášení konkursu a končí prohlášením konkursu, druhá, realizační fáze, se v době od prohlášení konkursu do podání konečné zprávy správcem konkursní podstaty pojí s přihlašování pohledávek věřitelů, zjišťování majetku patřícího do konkursní podstaty a zpeněžování tohoto majetku a třetí, závěrečná fáze, počínající rozvrhovým usnesením postihuje vlastní rozvrh výtěžku konkursní podstaty mezi věřitele a zrušení konkursu.

Opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, kterým se zřetelem k bezprostředním účinkům takového rozhodnutí končí první fáze konkursního řízení, je odvolání (nejde-li o návrh dlužníka). Usnesení, jímž odvolací soud potvrdí nebo změní usnesení soudu prvního stupně o návrhu na prohlášení konkursu, pak může být (při splnění podmínek uvedených v § 238a odst. 1 písm. a/ ve spojení s § 237 odst. 1 a 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu) podrobena dovolacímu přezkumu. Dalším možným mimořádným opravným prostředkem je žaloba pro zmatečnost (srov. § 229 a násl. o. s. ř.), když usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka lze mít (ve smyslu § 229 odst. 1 o. s. ř.) za usnesení, kterým bylo řízení (co do první fáze, v níž se rozhoduje o návrhu na prohlášení konkursu) skončeno. Právě tyto řádné a mimořádné opravné prostředky pak slouží k tomu, aby účastník jejich prostřednictvím mohl uplatnit námitky spojené též s existencí vad řízení (ať již jde o tzv. zmatečnostní vady řízení nebo o vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci) nebo námitky, jejichž prostřednictvím zpochybní existenci předpokladů pro prohlášení konkursu ke dni rozhodnutí o návrhu na prohlášení konkursu.

Smyslem úpravy obsažené v ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) o. s. ř. nebylo a není to, aby soustava výše popsaných opravných prostředků byla nahrazena institutem zrušení konkursu nebo aby byla o tento institut rozmnožena. Takový záměr zákonodárce by neodpovídal ani účelu zákona (§ 1 odst. 1 ZKV) ani cíli konkursu (§ 2 odst. 3 ZKV) a ve svém důsledku by vedl k tomu, že by se zcela setřel rozdíl mezi odvoláním dlužníka proti usnesení soudu prvního stupně o prohlášení konkursu na jeho majetek na straně jedné a návrhem na zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV na straně druhé. Uvedené platí tím více, že podle konstantního výkladu podávaného soudní praxí jsou v řízení o odvolání dlužníka proti usnesení o prohlášení konkursu na jeho majetek z hlediska konkursního práva rozhodné skutečnosti, které nastaly (vznikly) nejpozději ke dni prohlášení konkursu soudem prvního stupně (srov. § 12a odst. 2 a § 13 odst. 6 ZKV). Ustanovení § 154 odst. 1 o. s. ř. tím není dotčeno.

Smysl úpravy obsažené v ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ZKV pak podle odvolacího soudu tkví v tom, aby měl konkursní soud k dispozici nástroj, kterým v dalších fázích konkursního řízení, následujících po prohlášení konkursu, bude moci i bez návrhu (z úřední povinnosti) zohlednit zjištění, že tu nejsou předpoklady pro konkurs. To plyne též z jazykového vyjádření zkoumané normy, konkrétně z užití přítomného času (srov. spojení „zjistí-li, že tu nejsou“). Teleologickému i jazykovému výkladu uvedeného ustanovení odpovídá, že důvodem pro zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV není absence předpokladů pro prohlášení konkursu v době předcházející prohlášení konkursu, nýbrž pouze zjištění, že tyto předpoklady nejsou dány ke dni, kdy soud o zrušení konkursu rozhoduje. Jinak řečeno, při zkoumání důvodů pro zrušení konkursu podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ZKV se konkursní soud nezabývá správností procesního postupu soudu předcházejícího vydání usnesení o prohlášení konkursu, ani správností rozhodnutí o prohlášení konkursu, případně rozhodnutí je potvrzujícího. Opačný úsudek by vedl k absurdnímu závěru, že soud prvního stupně je postupem podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV oprávněn přezkoumávat i správnost vlastního rozhodnutí o prohlášení konkursu.

Předpoklady pro konkurs vymezuje ustanovení § 12a odst. 1 a 2 ZKV prostřednictvím odkazu na příslušná další ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání. Konkrétně se zde odkazuje na ustanovení

§ 1 ZKV, jež jako předpoklad konkursu zakotvuje existenci úpadku dlužníka (formou insolvence nebo předlužení), dále na ustanovení § 1a ZKV, jež z působnosti zákona o konkursu a vyrovnání vylučuje tam zmíněné subjekty (územní samosprávný celek nebo jinou právnickou osobu zřízenou zákonem, jestliže stát převzal její dluhy nebo se za ně zaručil), na ustanovení § 12a odst. 3 ZKV, které nedovoluje prohlásit konkurs na majetek politické strany nebo politického hnutí v době ode dne vyhlášení celostátních voleb do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev měst a obcí nebo zastupitelstev vyšších územních samosprávných celků do desátého dne po posledním dni těchto voleb (písmeno a/), po dobu nucené správy podle zvláštních předpisů, ledaže prohlášení konkursu navrhl nucený správce (písmeno b/) a po dobu ochranné lhůty, ledaže by bylo zjištěno, že v návrhu na její povolení dlužník uvedl nepravdivé nebo neúplné údaje (písmeno c/), a konečně na ustanovení § 67c odst. 1 ZKV, podle kterého konkurs nelze prohlásit u dlužníka, který je právnickou nebo fyzickou osobou, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba, v období od 1. dubna do 30. září.

Přitom z povahy té fáze konkursního řízení, ve které soud může vydat rozhodnutí podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV, plyne, že úvaha o absenci některého z takto formulovaných předpokladů se - logicky - nemůže prosadit ve stejné podobě jako tomu bylo v době, kdy soud rozhodoval o návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

Z výše uvedeného podle odvolacího soudu vyplývá, že důvodem pro zrušení konkursu nemůže být sama o sobě skutečnost, že v další fázi konkursního řízení vyšlo najevo, že v době prohlášení konkursu byl úpadce osobou, jejímž převážným předmětem činnosti byla zemědělská prvovýroba a že konkurs byl přesto prohlášen v období od 1. dubna do 30. září; závěr, že tu nejsou předpoklady pro konkurs, by totiž soud mohl učinit, jen kdyby tato vada překážela postupu konkursního řízení v dalších jeho fázích (kdyby zde coby překážka byla i ke dni rozhodnutí o zrušení konkursu).

Pro úplnost odvolací soud dodal, že úpadcovo odvolání neobstojí ani v rovině jeho vlastní argumentace. Ze spisu, ze zpráv správce konkursní podstaty, z vyjádření úpadce k návrhu na prohlášení konkursu před prohlášením konkursu ani z úpadcem doložených listin totiž nelze učinit závěr, že by úpadce byl ke dni prohlášení konkursu osobou, jejímž převážným předmětem činnosti byla zemědělská prvovýroba.

Proti usnesení odvolacího soudu podal úpadce dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř., namítaje, že napadené usnesení je v rozporu s hmotným právem a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel zpochybňuje závěr odvolacího soudu, že pro posouzení předpokladů pro zrušení konkursu ve smyslu § 44 odst. 1 písm. a) ZKV jsou rozhodné jen ty okolnosti, jež nastaly (nebo existují) po prohlášení konkursu a nikoli okolnosti, které vedly k prohlášení konkursu. Tyto závěry jsou podle dovolatelova názoru především v rozporu s ustanoveními § 12 a § 67c ZKV, neboť v době prohlášení konkursu nebyly splněny podmínky dané pro toto prohlášení hmotným právem.

Dovolatel tvrdí, že může-li soud dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ZKV i bez návrhu (z úřední povinnosti) zohlednit nedostatek podmínek pro probíhající konkurs, tím spíše by měl z úřední povinnosti přihlídnout k tomu, že vůbec nebyly splněny předpoklady stanovené hmotným právem pro prohlášení konkursu.

Usuzuje, že účel zákonodárce, chránit osoby podnikající v zemědělské prvovýrobě, je ze zákona zcela zřejmý a v ustanovení § 12 odst. 3 písm. b) ZKV je vyjádřen striktní zákaz prohlášení konkursu v ochranné lhůtě. Byl-li proto konkurs prohlášen, ač proto nebyly splněny podmínky, pak došlo k pochybení soudu. Jde o nezhojitelnou vadu, kterou není možné přejít jazykovým výkladem zákona a

skutečností zůstává, že konkurs byl prohlášen v rozporu s hmotným právem.

Odvolací soud projednal odvolání a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 4. 2005. Se zřetelem k bodům 2. a 3. článku II. zákona č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, proto Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve stejném znění.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolatel svá tvrzení výslovně nepřiradil žádnému z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v ustanoveních § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., z obsahového hlediska však jimi zpochybňuje správnost právního posouzení věci odvolacím soudem, čemuž odpovídá dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným dle § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř., ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., pro posouzení vztahu § 67c ZKV k § 44 odst. 1 písm. a) ZKV; k danému problému se sice již ve své rozhodovací praxi dílčím způsobem vyslovil (jak zmíněno níže), závěr obsažený v napadeném rozhodnutí (že aplikace § 44 odst. 1 písm. a) ZKV by byla na místě, kdyby překážka ve smyslu § 67c ZKV trvala i ke dni rozhodnutí o zrušení konkursu), však zasluhuje vysvětlení, jež dovolací soud dosud nepodal.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro další závěry Nejvyššího soudu rozhodný výklad zákona o konkursu a vyrovnání naposledy ve znění zákona č. 179/2005 Sb.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) ZKV, soud usnesením zruší konkurs, ve kterém nedošlo k potvrzení nuceného vyrovnání, zjistí-li, že tu nejsou předpoklady pro konkurs.

Ustanovení § 67c ZKV pak určuje, že konkurs nelze prohlásit u dlužníka, který je právnickou nebo fyzickou osobou, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba, v období od 1. dubna do 30. září, přičemž běh lhůt k podání návrhu na povolení ochranné lhůty, jakož i běh ochranné lhůty podle § 5a a 5c není přerušen. Účinky podle § 5d trvají i po tuto dobu (odstavec 1). Zemědělskou prvovýrobou se rozumí hospodaření na zemědělských pozemcích, jehož výsledkem jsou rostlinné nebo živočišné produkty před jejich dalším zpracováním (odstavec 2).

Obecná východiska užití § 44 odst. 1 písm. a) ZKV, na nichž spočívá napadené rozhodnutí, vycházejí z usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem [29/2006](#) Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 29/2006“), z něž je většina odvolacích závěrů převzata a na které navazuje také argumentace obsažená v usnesení Nejvyššího soudu uveřejněném pod číslem 95/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Důvod ke změně své ustálené judikatury na základě dovolací argumentace Nejvyšší soud nemá a obecný závěr odvolacího soudu, že pro posouzení předpokladů pro zrušení konkursu ve smyslu § 44 odst. 1 písm. a) ZKV jsou rozhodné jen ty

okolnosti, jež nastaly (nebo existují) po prohlášení konkursu a nikoliv okolnosti, které vedly k prohlášení konkursu, je tudíž správný.

K ustanovení § 67c ZKV se Nejvyšší soud okrajově vyslovil (a to právě ve spojení s ustanovením § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV) zatím jen v usnesení ze dne 27. 4. 2006, sp. zn. [29 Odo 264/2004](#) (jež je veřejnosti k dispozici na internetových stránkách Nejvyššího soudu). V něm na dané téma poznamenal, že námitka, podle které prohlášení konkursu překáželo ustanovení § 67c ZKV, se při úvaze o předpokladech pro zrušení konkursu dle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV nemůže prosadit i proto, že ustanovení § 67c ZKV zabraňuje prohlášení konkursu jen v období od 1. dubna do 30. září každého roku.

Z důvodů zmíněných výše pokládá Nejvyšší soud za žádoucí vyslovit se k otázkám naznačeným v posledně citovaném usnesení podrobněji.

Ustanovení § 67c ZKV bylo vtěleno do zákona o konkursu a vyrovnání s účinností od 16. 4. 1993, novelou provedenou zákonem č. 122/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

V obecné části důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona č. 122/1993 Sb. se k tomu uvádí, že „novela dále respektuje zvláštní povahu podnikání v zemědělství tím, že prodlužuje ochrannou lhůtu u provozovatelů zemědělské prvovýroby.“ V bodu 16 zvláštní části této důvodové zprávy (jež je společný pro nově vkládaná ustanovení § 67a až 67d) se k ustanovení § 67c poznamenává, že „zvláštní úprava je věnována i provozovatelům zemědělské prvovýroby (...). Tato zvláštní úprava vychází především ze zohlednění výrobních cyklů v této výrobě, z nejistoty cen a výnosů v zemědělství“.

V této souvislosti Nejvyšší soud především předznamenává, že ochranu poskytovanou ustanovením § 67c ZKV dlužníku, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba, nelze směřovat s institutem ochranné lhůty ve smyslu ustanovení § 5a a násl. ZKV, jak to prostřednictvím odkazu na ustanovení § 12a odst. 3 písm. c) ZKV (v dovolání je chybně uváděno písmeno b/) činí dovolatel v dovolání a jak k tomu může svádět formulace citovaná výše z obecné části důvodové zprávy. To plyne přímo z § 67c odst. 1 ZKV, jenž se ve svém textu dále vymezuje právě vůči ochranné lhůtě.

V díle Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání. – Komentář, 3. vydání. Praha C. H. Beck 1998, str. 254, se v této souvislosti uvádí, že ustanovení o tom, že běh lhůt podle § 5a, 5c a 5d (ZKV) se nepřerušuje, je aktuální v případě, že návrh byl podán před počátkem doby, v níž nelze prohlásit konkurs. Obdobný závěr se podává z díla Steiner, V.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 2. vydání. Linde Praha, a. s., Praha 1996, str. 308. Přesněji postihuje vztah úpravy obsažené v § 67c ZKV k institutu ochranné lhůty ve smyslu § 5a a násl. ZKV dílo Zelenka, J. – Maršíková, J.: Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy souvisící – komentář, 2. vydání, Praha, Linde 2002, uvádí-li se v něm (na straně 1029), že období od 1. dubna do 30. září je „bez vlivu“ na lhůtu, ve které může dlužník navrhnout povolení ochranné lhůty (§ 5a odst. 1 ZKV) nebo na počátek běhu a délku tříměsíční ochranné lhůty (§ 5c ZKV) nebo na trvání účinků ochranné lhůty (§ 5d ZKV). Označená díla a stejně tak i zbytek právní teorie přitom úpravu obsaženou v § 67c ZKV vnímají (ve shodě s textem § 12a odst. 2 ZKV) jako (specifickou) překážku konkursu, bránící jeho prohlášení.

I z výše řečeného se tudíž podává, že tzv. „ochranná lhůta“ ve smyslu § 67c ZKV nevyvolává (nemá) stejné účinky jako ochranná lhůta povolená usnesením soudu podle § 5b ZKV a sama naopak není překážkou postupu podle § 5a a násl. ZKV.

Právní teorie (srov. např. všechna výše označená díla) se přitom shoduje v tom (a Nejvyšší soud tento závěr rovněž sdílí), že ustanovení § 67c ZKV není překážkou bránící samotnému podání návrhu na

prohlášení konkursu a že soud má na výběr, zda návrh podaný v době od 1. dubna do 30. září zamítne bez dalšího zjišťování nebo zda vyčká s jeho vyřízením (s rozhodnutím o něm) do doby, kdy uvedená překážka nebude trvat (po 30. září). V díle Kotoučová, J. – Raban, P.: Konkurs a vyrovnání. 2 vydání. Praha, Orac s. r. o. 2001, se k tomu na straně 22 přílehlavě dodává, že nemožnost prohlásit konkurs je omezena časově a dlužník se nemůže bránit např. argumentací, že má na poli zaseto obilí a jde přitom o období podzimu.

Základní rozdíl mezi ochrannou lhůtou ve smyslu § 5a a násl. ZKV a tzv. „ochrannou lhůtou“ ve smyslu § 67c ZKV tkví především v tom, že po dobu trvání účinků první ochranné lhůty věřitelé nemohou vůči dlužníkovi vymáhat (s výjimkou pohledávek z pracovního poměru a s výjimkou pohledávek z titulu daní, poplatků, cel a pojistného na sociální a zdravotní pojištění) uspokojení svých pohledávek výkonem rozhodnutí (srov. § 5d písm. b/ ZKV), zatímco ustanovení § 67c ZKV tuto ochranu dlužníku neskýtá.

Účel sledovaný úpravou obsaženou v ustanovení § 67c ZKV jednoznačně směřuje (jak plyne i z citované důvodové zprávy) k dočasné (od 1. dubna do 30. září) ochraně dlužníka, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba. Proto také nemůže být zkoumané ustanovení ani v první fázi konkursního řízení vykládáno způsobem, jenž by v konečném důsledku jeho účel popřel. Jedním z nepřehlédnutelných ekonomických aspektů věci tu je, že to může být naopak dlužník sám, jenž má zájem na prohlášení konkursu na svůj majetek. K tomu může dojít např. z důvodu popsaného v předchozím odstavci, tedy proto, aby se dlužník vyhnul výkonu rozhodnutí nebo exekuci, která by zmařila poměrné uspokojení všech jeho věřitelů (a ne jen těch s exekučním titulem); přitom může mít význam i to, že ochranná lhůta podle § 5a a násl. ZKV trvá jen 3 měsíce a její prodloužení o stejnou dobu je – ve smyslu § 5c ZKV – podmíněno souhlasem věřitelského výboru, takže celé období podle § 67c ZKV nemusí být pokryt. Stejně tak se může jevit využití ochrany dané § 67c ZKV kontraproduktivním pro dlužníka samotného, je-li v úpadku pro peněžité závazky po lhůtě splatnosti, které nebyl schopen uhradit po 30. září ani v dřívějších letech nebo jestliže tyto závazky vysoce překračují míru výnosů očekávaných dlužníkem z jeho podnikání po skončení vegetačního období.

Proto také právní teorie uzavřela (a Nejvyšší soud i tento závěr sdílí jako logické vyústění předchozích úvah), že ustanovení § 67c ZKV není ani v době od 1. dubna do 30. září překážkou prohlášení konkursu na majetek dlužníka, jehož převážným předmětem činnosti je zemědělská prvovýroba, podal-li návrh na prohlášení konkursu dlužník sám (§ 4 odst. 1 a 3 ZKV) nebo přistoupil-li dlužník k řízení zahájenému k návrhu jeho věřitele, jako další navrhovatel dle § 4 odst. 4 ZKV (srov. k tomu opět výše zmíněné dílo autorů J. Zelenky a J. Maršíkové, str. 1028, nebo dílo Pohl, T.: Zákon o konkurzu a vyrovnání. Krok za krokem. 2. vydání. Praha, Prospektrum 2000, str. 38).

Platí rovněž, že ani tam, kde dlužník s návrhem na prohlášení konkursu na jeho majetek nesouhlasí, se tzv. ochranná lhůta ve smyslu § 67c ZKV nemusí v konkursním řízení prosadit, nevyjde-li skutečnost, že převážným předmětem dlužníkovy činnosti je zemědělská prvovýroba, v průběhu konkursního řízení najevo. Jak shodně uzavírá právní teorie (srov. k tomu opět výše zmíněná díla J. Zelenky a J. Maršíkové /str. 1028-1029/ a F. Zoulíka /str. 254/), pojem zemědělská prvovýroba je pro konkursní účely definován v § 67c odst. 2 ZKV (a nelze proto pro něj uplatnit definice jiné), přičemž F. Zoulík tamtéž dodává, že pochybnosti mohou vzniknout ohledně toho, zda zemědělská prvovýroba má být posuzována jako převážný předmět činnosti podle jejího kvantitativního podílu na celkové činnosti anebo podle zisků, které přináší a uzavírá, že možná jsou obě hlediska. V každém případě se z těchto literárních závěrů podává, že má-li dlužník několikere předměty činnosti, nepostačuje pro závěr o aplikaci § 67c ZKV konstatování, že k předmětům činnosti zapsaným v příslušném rejstříku, náleží i činnost zemědělská.

Ve spojení s usnesením Ústavního soudu ze dne 17. 3. 1997, sp. zn. [III. ÚS 363/96](#), uveřejněným ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 7, ročníku 1997, části II., pod pořadovým číslem 7

(v němž Ústavní soud uzavřel, že na řízení o prohlášení konkursu se vztahují základní zásady občanského soudního řízení, zejména zásada dispoziční, z níž pro účastníky soudního řízení vyplývá, že mají uvádět své návrhy a dokazovat svá tvrzení a že soud v tomto řízení není veden zásadou oficiality), odtud plyne, že překážku dalšího postupu konkursního řízení formulovanou v § 67c ZKV nezkoumá konkursní soud z úřední povinnosti. Vyjde-li však v průběhu konkursního řízení (před prohlášením konkursu) najevo (ať již na základě procesní obrany dlužníka nebo jinak), že zemědělská výroba ve smyslu § 67c odst. 2 ZKV je převážným předmětem dlužníkovy činnosti, nelze konkurs na majetek dlužníka prohlásit v době od 1. dubna do 30. září bez dlužníkovy souhlasu.

Z výše popsaného pojetí překážky uvedené v § 67c ZKV plyne, že tzv. ochranná lhůta podle označeného ustanovení se neprosazuje automaticky, nýbrž v závislosti na skutkovém závěru (podloženém obsahem spisu a vzešlém zásadně z procesní aktivity účastníků), že zemědělská prvovýroba ve smyslu § 67c odst. 2 ZKV je v konkursní věci vskutku převažujícím předmětem dlužníkovy činnosti a na tom, že navrhovatelem nebo dalším navrhovatelem konkursu není sám dlužník. Správnost usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, vydaného v době od 1. dubna do 30. září příslušného roku, z hlediska možného užití § 67c ZKV lze prověřit prostřednictvím opravného prostředku (odvolání) podaného proti takovému usnesení. Ve spojení s časovým omezením překážky uvedené v § 67c ZKV je především zjevné, že návrh na zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV založený na tvrzení, že prohlášení konkursu dříve bránilo ustanovení § 67c ZKV, nemůže uspět po skončení příslušného období (o takový případ jde i v této věci, kde byl konkurs prohlášen v září roku 2000 a návrh na zrušení konkursu byl podán v září roku 2002).

Nejvyšší soud k tomu navíc dodává – a potud na základě výše uvedeného koriguje úvahu odvolacího soudu, pro jejíž prověření připustil dovolání – že důvod ke zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a) ZKV proto, že jeho prohlášení bránila překážka uvedená v § 67c ZKV, by nebyl dán, i kdyby konkursní soud o návrhu na zrušení konkursu rozhodoval stále ještě v rámci téhož období (téže „ochranné lhůty“).

Opačným postupem by byly popřeny závěry obsažené v [R 29/2006](#) o tom, že institut zrušení konkursu není dalším opravným prostředkem proti rozhodnutí o prohlášení konkursu. Není-li možné v rámci rozhodnutí o návrhu na zrušení konkursu opětovně zkoumat, zda překážka ve smyslu § 67c ZKV zde byla v době prohlášení konkursu, je rovněž lhostejné, zda období od 1. dubna do 30. září, ve kterém konkursní soud o návrhu na zrušení konkursu rozhoduje, je součástí téhož období, které zde bylo ke dni prohlášení konkursu, nebo zda jde o období další. Dovedeno ad absurdum by návrh na zrušení konkursu u dlužníka, který před prohlášením konkursu obranu založenou na ustanovení § 67c ZKV neuplatnil (což je podle obsahu spisu i dovolatelův případ) byl (za předpokladu, že převážným předmětem jeho činnosti je nadále zemědělská prvovýroba), důvodný v každém dalším roce trvání konkursu v době od 1. dubna do 30. září a nedůvodný vždy, když by soud o návrhu rozhodoval po uplynutí tohoto období. Takový výklad by popřel dočasný charakter a skutkový rozměr trvání této překážky, tak jak jej Nejvyšší soud vložil výše.

Tento závěr s sebou nese konečné posouzení podaného dovolání jako neopodstatněného; Nejvyšší soud je tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).

**) Ústavní stížnost proti tomuto rozhodnutí Nejvyššího soudu odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 22. 5. 2008, sp. zn. I ÚS 1177/2008.*